بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/515
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: [illegible]
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: އަލީ ސަބްރީ، [illegible] / ސ. ހުޅުދޫ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް އަބްދުﷲ
އިސްފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަރީފު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް

ނިމުނު ތާރީޚް: 19 ރަޖަބު 1446 / 19 ޖަނަވަރީ 2025

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް: 17 ސަފަރު 1441
16 އޮކްޓޫބަރު 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 3442/Cv-C/2018
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފު ޢަމަލުކުރުމުން ހުށަހެޅި މައްސަލަ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 02 އޯގަސްޓު 2018
- **ނިންމުނު ތާރީޚް:** 29 އޯގަސްޓު 2019

- ވަކީލުން މުޙައްމަދު ޝަރީފް ޢަބްދުﷲގެ ނަމުން

ތަޢާރަފު

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޓޫފްސް ށެޕީ ކޫރ (ކުންފުނި ނަންބަރު: 307596370) (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް" ނުވަތަ "ޓޫފްސް ށެޕީ ކޫރ") ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުއްވުމުން ބަލާފައިވާ އިސްތިއުނާފެވެ. މި އިސްތިއުނާފުގައި އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތަކީ ސ. ހުޅުދޫ / ނާރިނާގެ، އަލީ ސަބްރީ (ދރ.ކ.ނ ނަންބަރު A068591) (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތް" ނުވަތަ "އަލީ ސަބްރީ") އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރެއްވި ގޮތް

2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރުން މައްސަލައީ، "ސަބްކޮންޓް ޤާނޫން" ނަމަކަށް ކިޔާ މަސްއޫލިއްޔަތު ދެމެދުގައި އަދި ޚިލާފު ފަދަ 2 ނަމަކަށް ކިޔާ އެގްރީމެންޓް މަތީގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އަދި އެ އެގްރީމެންޓްތަކުން ލިބޭ ފައިސާ އެ ފަރާތަށް ދޫކުރެވޭނެ ޓޫފްސް ށެޕީ ކޫރގެ ފަރާތުން އަލީ ސަބްރީއަށް ދެއްކުމަށްޓަކައި ޙުކުމްކުރައްވާ USD 2,037,359.59 (ދެ މިލިއަން ތިރީސް ހަތް ހާސް ތިން ސަތޭކަ ފަންސާސް ނުވަ ޑޮލަރު ފަންސާސް ނުވަ ސެންޓު) އާއި އުފުލާފައިވާ ޚަރަދު އަދި ޓޫފްސް ށެޕީ ކޫރގެ ފަރާތުން އަލީ ސަބްރީގެ މައްޗަށް ދައްކާފައިވާ ބަޔާންތަކުން ތަފާތުވާ މައްސަލައެވެ.

3. މި މައްސަލާގައި ބަޔާންކުރެވޭ މުޢާމަލާތް ހިނގައިދާ ގޮތަށް ދާދިކޮޅުގައި ޓޫފްސް ށެޕީ ކޫރ ގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، "ސަބްކޮންޓް ޤާނޫން" ނަމަކަށް ކިޔާ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދި ޚިލާފު ފަދަ 2 ނަމަކަށް ކިޔާ އެއްބަސްވުމެއް މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުން އަލީ ސަބްރީއަށް ފައިސާ ދިނުމަށް ކަމަށެވެ. އަދި ފައިސާ ދިނުމަށް ބުނެވިފައިވާ ގޮތަކީ މި މުޢާމަލާތުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ލިބޭ ފައިދާއިން ބައެއް ދިނުމުގެ ކަމުގައި ވެއެވެ. އެގޮތުން އަލީ ސަބްރީގެ ފަރާތުން ފައިސާ ދައްކާފައިވާ ކަމަކާ ގުޅިގެން ވަކިވަކި ބައިތަކުގެ

[illegible] ދެ އުފަންދަރިން ބޭނުންވާ [illegible] [illegible] ފަރާތުން

[illegible]

ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމި ގޮތް

4. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ،

"[illegible] 2 [illegible] (307596370 ނަންބަރު: [illegible]) [illegible] ސ. ހުޅުދޫ / [illegible] (ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު: A068591) [illegible]"

މިފަދައިންނެވެ.

[illegible] ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް

5. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް [illegible] އަދި [illegible] އުޞޫލުތަކާ [illegible] ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި [illegible] ފަރާތުން 03 (ތިނެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައިފައެވެ.

5.1 ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، ޖޫލްސް ކެރީ ލޫކް އާއި އަރީ ބަސްޓީ އާ ދެމެދު ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތްތަކެއް ހިންގާފައިވާކަން މި ދެފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާންތަކާއި ހެކިތަކުން އެނގެން ނެތިއްޔާ މިކަންކަމަށް ނުބަލައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

5.2 ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، "ސޭޝެލްސް ޖޫން" ނަމަކަށް ކިޔާ މަސްދޯނިޔާއި އަދި "ޑްރީމް ޝަކަރ 2" ނަމަކަށްކިޔާ އުޅަނދުގެ މަސްވެރިކަމުގެ ޙަރަކާތްތަކުގައި އަދި ބޭސްކޯ އަށް ޖިނާއީ ޝަރީ ފުރަތަމަ ދެމެދު ހިންގާފައިވާ ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވެފައިވާ މުޢާމަލާތްތަކެއް ނުބަލައި މައްސަލަ ޝަރީޢަތުން ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

5.3 ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، ޖިނާއީ ޝަރީ ފުރަތަމަ ފަރާތުން ދައުލަތުން ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކި ޝަރީޢަތުން ބަލަންޖެހޭ މިންވަރަށް އަދި ޖިނާއީ ޝަރީ ފުރަތަމަ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކި ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައިގަތުމަށް ދޭން މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ދިރާސާ:

6. އިސްތިއުނާފުގެ ކުރި ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ، ސޭޝެލްސް ޖޫން ކިޔާ މަސްދޯނިޔާއި "ޑްރީމް ޝަކަރ 2" އޭގެ ކިޔާ ސަރަހައްދު މަސްވެރިކަމުގެ ޙަރަކާތްތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ހިނގި ފައިސާއާއި މުޢާމަލާތްތަކުގައި ޖިނާއީ ޝަރީ ފުރަތަމަ ބަޔާންކުރި އެކަން ހުށަހެޅިފައިވާ ބޭނުން ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި އަދި ދިފާޢުގައި އެހެންހެން ދިޔައިރު ލިޔުންތަކުން ފެނިގެން އެކަށީގެން ބަލާފައި ނުވާކަމެވެ. ޖިނާއީ ޝަރީ ފުރަތަމަ ހިނގި ފައިސާއާއި މަޢުލޫމާތު ކުރީ އަދި ބަޔާންކުރި ދެ އަދާކޮށްފައި ހިންގާ ބަދަލުކުރި ދައުލަތުން ބަލާފައި އޭގެ ބޭނުމާއި ދިޔައިރުގެ ނަހަރު ކިޔާގޮތުގައި ހިންގިގެންދާ ފައިސާއާއި ފުރަތަމަ ދިޔައިރު އޭގެ ފައިސާ އަދާކުރުމުގައި ސަރަހައްދު ފައިސާ ބަދަލުކުރެއްވުމާއި ބޭސްކޯ ބަޔާނަށް ގެންނެވި ކަމަށެވެ. ސޭޝެލްސް ޖޫން ކިޔާ މަސްދޯނިޔާއި "ޑްރީމް ޝަކަރ 2" އޭގެ ކިޔާ ސަރާމީ މުޢާމަލާތްތަކުގައި ބަޔާންކުރި އަދި ބަޔާންކުރި ފައިސާއެއް އަދި ހަވާލުކުރުމުގައި ޖިނާއީ ޝަރީ ފުރަތަމަ ހިނގުން ކުރިއަށް ދިޔައީ އެއްކޮށްފައިވާ ގޮތުން ވަކިކޮށް

[illegible]

7. [illegible]

[illegible]

8. [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 [illegible] ޖުމްލަ US$ 2,037,359.00 (ދުއިމިލިއަން ތިރީސް ހަތް ހާސް ތިންސަތޭކަ ފަންސާސް ނުވަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު [illegible]) [illegible]

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަ ތަކުގެ ޚުލާސާ:

9. އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކުގެ ޖަވާބުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، މި މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ލިޔެކިޔުންތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ދަށުކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭނެ މުއްދަތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާއާއި 43 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީއާއި، އެގޮތުން މިމައްސަލާގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ޤާނޫނީ ނުވަތަ ޝަރުޢީ އުޞޫލާ ޚިލާފު ގޮތެއް ބަޔާންކުރަންވާނެކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް އެފަދަ ސަބަބެއް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްދީފައި ނުވާކަމަށާއި އަދި އެބުނުން މީޢާދު [illegible] [illegible] ސަބަބެއް [illegible] ނުވާކަމަށެވެ. ހަމައެހެންމެ، ދަށުކޯޓުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކަކީ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ދެން ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެންމެހާ ކަންކަމަކީ ދަށުކޯޓުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާ ކަންކަން ކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

10. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 ގެ ޤަޟިއްޔާ ޝަރީޢަތުން ސާދިރު ކުރި ޙުކުމް ސާބިތުކޮށް ނިންމަވައިދެއްވުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތުގެ ކަންކަން:

11. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ބޭންކް ބަރި ދޭތެރޭ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދައުވާގައި ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ ޖުމްލަ USD 2,037,359.59 (ދެ މިލިއަން ތިރީސް ހަތް ހާސް ތިން ސަތޭކަ ފަންސާސް ނުވަ އެމެރިކާ ޑޮލަރާއި ފަންސާސް ނުވަ ސެންޓް) ފައިސާ ނަގައިދިނުމަށް ދަޢުވާ

ނެތްކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާތީ، [illegible] ވާސިލުވުމުގައި [illegible] ކަންކަމަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކޮށްލައިވެއެވެ:

11.1 ދައުވާކުރާ ފަރާތާއި ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތެއް ހިންގާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމަށް؛[1]

11.2 "[illegible]" ނަމަކަށް ކިޔާ [illegible] އަދި "[illegible] 2" ނަމަކަށް ކިޔާ އުޅަނދެއް [illegible] ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކުން އެނގެން އޮންނަކަމަށް؛[2]

11.3 [illegible] "[illegible]" ނަމަކަށް ކިޔާ [illegible] އަދި "[illegible] 2" ނަމަކަށް ކިޔާ [illegible]

---

[1] [illegible] 3.1

[2] [illegible] 3.2

އެއްބަސްވެފައިވާކަން މިމައްސަލައިގައި ދަރަނިވެރިޔާ ދީފައިވާކަން ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވާކަން

އެނގެން އޮންނަ ކަމަށް؛[3]

11.4 ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތެއްގެ ދަށުން ފައިސާއެއް ދީފައިވާނަމަ، އެ ފައިސާއަކީ ހަދިޔާއެއްކަމަށް ސާބިތުވާހިނދު އެ ފައިސާއަށް މުޤާބިލެއް [illegible] އިންވެސްޓްކޮށްގެން އެކުގައި ކުރާ ވިޔަފާރިއަކީ ގެއްލުމާއި ފައިދާ އެކުލެވިގެންވާ މުޢާމަލާތްތަކުގައި އެހެން މުޢާމަލާތަކީ [illegible] ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] މުޢާމަލާތްތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބު [illegible] [illegible] މި މުޢާމަލާތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] ހަދިޔާއެއް [illegible] [illegible] ކަމަށް؛

11.5 މި މުޢާމަލާތުގެ ދަށުން އަދި [illegible] އުޖޫރައާއި، [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް؛

---

[3] ބަލާ 3.3 (ދ) [illegible]

11.6 ސެޓޫން ޖޭން ނަމަކަށް ކިޔާ މަސްވެރިންގެ ބަނދަރާއި އަދި ގުރިލް ކޮޅަށް 2 ނަމަކަށް ކިޔާ އުޅަނދުފަހަރު މަރާމާތުކުރުން ތަރައްޤީކުރުމަށް ޖޭމްސް ބެރީ މޫރ ވިޔަފާރީގެ އަދަދު ސަބަބަކަށް ސާބިތުކޮށްދެވިފައި ނުވާކަމަށް؛

11.7 މި ވިޔަފާރީގެ މުއާމަލާތުގެ ދަށުން އަދި ސަބްސިޑީއަށް ޖޭމްސް ބެރީ މޫރ ވިޔަފާރީގެ އެ އުޅަނދު އެ އުޅަނދުން ގެނެސް ވިޔަފާރި ޖޭމްސް ބެރީ މޫރަށް ދިނުމަށްވާތީ؛ ޖޭމްސް ބެރީ މޫރ ކުރި ދަތުރުގެ މުއްދަތު ޖޭމްސް ބެރީ މޫރަށް ދިނުމުން އަދާކުރެވިފައިވާކަމަށް، އިތުރު ވިޔަފާރީގެ ޖޭމްސް ބެރީ މޫރަށް ދިނުމުގެ ނަތީޖާ ކުރިއަށް ޖޭމްސް ބެރީ މޫރަށް ސަބަބަކަށް ސާބިތުކޮށްދެވިފައިނުވާކަމަށް؛

11.8 އަދި މީގެ އިތުރުން ޖޭމްސް ބެރީ މޫރުގެ ވަޒީފާގެ ކަރުދާސް ފަރާތްތަކުން ދެއްކި ކަރުދާސް ސާބިތުކުރެވިފައިވާ ބަޔާންތަކާއި ނުކުތާތަކުގެ ޖޭމްސް ބެރީ މޫރުގެ ވަޒީފާ އަދި ސަބްސިޑީއަށް ވިޔަފާރި ފާރިކުރުމުގެ ސާބިތުކުރެވުނުކަމުގައި އެ ނުކުތާތަކުގެ މުއްދަތު އުޅަނދުފަހަރު ނުކުތާއައްކަމަށް ނުވާތީ އެ ދިނުން ގެނައުމުގެ ސަބަބަށް ނުވާކަމަށް؛

11.9 އަދި އަދި ސަބަބުގެ ވަޒީފާ ދެނެގަތުމުގެ އުޅަނދުފަހަރު ދިނުމުގެ ވަޒީފާ ސާބިތުކުރުމުގެ ބަޔާނާއި ވަކި ނުކުތާއެއް ބައްލަވާލެއްވުމަށް ނުވާތީ އަދި ދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން ދުވަސްވަރުގައި ޖަވާބު ވަކިން ދިރާސާކުރުމުގައި އެ ދިނުމުގެ ގެނައުމުގެ ސަބަބަށް އެކަމަކު ސަބަބަކަށް ނުވާކަމަށް ކަމަށް؛

12. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 ގެ ދަޢުވާގައި ކަނޑައެޅި ޝަރީޢަތުން އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަދި ޖޭމްސް ބެރީ މޫރުގެ ވަޒީފާ ފަރާތުން ދިން ނުކުތާއަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ފަރާތުން ނުކުތާ އަދި ދެފަރާ ނުކުތާގައި ވަޒީފާދެވިފައިނުވާ ޖޭމްސް ބެރީ މޫރ އާއި އަދި ސަބަބު އެ ދެމެދު ވިޔަފާރީގެ މުއާމަލާތްތައް ހިންގާފައިވާކަމާއި އަދި "ސެޓޫން ޖޭން" ނަމަކަށް ކިޔާ މަސްވެރިން ބަނދަރާއި އަދި "ގުރިލް ކޮޅަށް 2" ނަމަކަށްކިޔާ އުޅަނދު މަރާމާތުކުރުން ތަރައްޤީކުރުމަށްޓަކައި ޖޭމްސް ބެރީ މޫރުގެ ވަޒީފާ އަދި

ބަލްކީ [illegible] ފައިސާ ދީފައިވާކަން [illegible] [illegible] އެނގެން އޮތްއިރުވެސް އެކަމަށް [illegible] މައްސަލަ

ނިންމުމުގައި [illegible] ނުވާކަމަށް [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވާ [illegible].

13. [illegible] [illegible] [illegible] އާއި އަދި [illegible] [illegible] ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތެއް ހިނގާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި އަދި ބެންކުން ލޯން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުކުމްކުރައްވާ [illegible] އެނގެން [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާގެ 3.1 އަދި 3.2 ގައި [illegible].

14. އެކަންކަމުން އިސްތިއުނާފު [illegible] ނުކުތާ އަދި [illegible] ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 ގެ [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

15. އިސްތިއުނާފު [illegible] ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3.5 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

"... [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] 07 [illegible] 2019 ގައި

ހުށަހަޅާފައިވާ ކުރު ބަޔާނުގެ 1.15.3 ވަނަ ނަންބަރަށް ރިއާޔަތްކޮށް، މި ކޭސް ޝަރީޢަތުގައި ސާބިތުވާ ސަބަބެއް ނުވާކަން ސާބިތުވެއެވެ ބުނެފައިވާ އެއް ހުއްދަ." މިފަދައިންނެވެ.

16. ސިވިލް ކޯޓުގެ އެންގުމުން މިފުރުވާ ސަމާލު އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އެދިފައިވާ ގޮތުން ޝަރީޢަތުގައި ފަދަ ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް މިންކާވާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގައި ބުނެދީފައިވާތީއެވެ.

17. ދަށުކޯޓުގެ ހުކުމްތަކާއި ޤަރާރުތަކާމެދު ނިންމުންތަކުގެ އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނެ ބާވަތްތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު[4] 43 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެ ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

" މި ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާ އާއި، 39 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ދަށުކޯޓުތަކުގެ ނިންމުންތަކާ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށެވެ.

(ހ) އިސްތިއުނާފުކުރަން ހުށަހަޅާ ބުނާ ނުވަތަ ނިންމުން ބާޠިލުކުރުމަށް ޤާނޫނު ދޭހަކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބަކަށް ނުވަތަ ޤާނޫނު ތަޠުބީޤުކުރުމުގައި ކުށެއް އޮތުން ނުވަތަ ޤާނޫނު ފަހުމްކުރުމުގައި ކުށެއް އެރުން ފަދަ ޤާނޫނީ ކުށެއް ހިނގާފައިވުން.

(ށ) ބަޔާންކުރާ ނުވަތަ ނިންމުމުގެ ކުރިއަށް އަދި އިޖުރާއާތުގައި ހިނގާފައިވާ އަންނަނިވި ކުށެއް ކުރިމަތިވެފައިވާ ކަމަށް ފެނުމާއި އެ ބަޔާން ނުވަތަ ނިންމުމުގެ އަސާސް ޤާނޫނު ތަޠުބީޤު އިޖުރާއަތު ކަނޑައެޅުން.

(1) އަމުރެއް ނެރުމުގައި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތް ދޫކޮށްލުން.

(2) ބަޔާނާއި ނުވަތަ ނިންމުން ނިންމި ފަރާތަށް ނުވަތަ ނިންމުމުގައި އެ މައްސަލައެއް ބެލުމަށް ބާރު ނުވަތަ ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު ސާބިތުކޮށްދިނުމުގައި ފަރާތްތަކަށް ނުވަތަ ނިންމުމުގައި ކުށެއްވުން.

(3) ބަޔާނުގައި ނުވަތަ ނިންމުމުގައި ބަޔާނާއި ނުވަތަ ނިންމުން ނިންމި ފަރާތަށް ނުވަތަ ނިންމުމުގެ ބާރު ނެތުން.

(4) ބަޔާނުގެ ނުވަތަ ނިންމުމުގެ ސަބަބު ބަޔާންކޮށްފައި ނެތުން."

މިފަދައިންނެވެ.

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010

18. މަރުޙަލާތަކުން ކުރާ ޝަކުވާތަކާއި ނިސްބަތާ ނިސްބަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޤަވާޢިދުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދީ ކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ހިލާފަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-L/91 މައްސަލަ ބަލައިގަތުމާމެދު ނިންމި ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން ބަލާއިރު، މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރު ޤާނޫނީ ގޮތުން ގޮތެއް ހަމަޖެހިފައިވާކަމަށް ހަމައެކަނި ބޭނުންކުރެވޭ ނުވަތަ ޢާއްމުކުރަންޖެހޭ މިންވަރަށް ހިފަހައްޓާ ޝަރީޢަތުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ބޭނުންކުރެވޭ އެއް މައްސަލަ ހައިކޯޓުގެ އިސްތިއުނާފުކުރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަޟާއީބާރުގެ ޤާނޫނުގެ[5] 43 ވަނަ މާއްދާއިން ހުއްދަކުރާ މިންގަނޑަށް ވާސިލްވާކަމަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ހަމަޖެހިފައިވާކަމަށް ބުނެވިދާނެ ގޮތެއް ހަމައެކަނި ބޭނުންކުރެވޭ ނުވަތަ އިންސާފު ހަމަޖެހިފައިވާކަމަށް ބުނެ ނުވަތަ ޝަކުވާގައި ބުނާ ޤާނޫނީ ބަދަލު ކުރެވިފައިވާ އަދި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހަމަތަކަށް އެއް ފަރާތުން ސާބިތު ކުރެވިފައިވާކަމެއް ނެތުމުން ސާބިތު ކުރެވިފައިނުވާކަމަށެވެ.

19. ބަޔާންކުރެވުނު އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހަމަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މިމައްސަލާގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަޟާއީބާރުގެ ޤާނޫނުގެ[6] 43 ވަނަ މާއްދާއިން ހުއްދަކުރާ މިންގަނޑަށް ވާސިލްވާފައިވާ ނުކުތާތަކެއް ކަމުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގައި ދަޢުވާލިބޭ މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނު ގޮތެއް ސާބިތު އުސޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާތީ، ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި ގޮތެއް ޤާނޫނު ޢަމަލުކުރުމުގައި ހަލަބޮލިކަމެއް ހުރިކަމަށް ދެކެވޭނެ ކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

ނިންމުން ޙުކުމްނާމާ

20. މަތީގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު އެދި ޤާބިލް ވާ ފަރާތުން

---

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010

ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ހުކުމަށް ބަދަލު ގެނައުން ޖާއިޒުވާ ފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތުމުން [illegible] މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

އިސްފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމްގެ ރައުޔު

21. މި މައްސަލާގައި، ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަމީޙް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ރައުޔު

22. މި މައްސަލާގައި، ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަމީޙް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތާއި ބެހޭގޮތުން[7]

23. މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ނިންމުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުގެ މުއްދަތަކީ[8] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުން ނިންމާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.[9] މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރުޢީ [illegible] ޢުޛުރު [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު [illegible] [illegible] ޝަރުޢީ [illegible] ޢުޛުރު [illegible] [illegible] [illegible].[10] އަދިނަމަވެސް، ޝަރުޢީ [illegible] ޢުޛުރުގެ [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible].[11]

---

[7] ކޯޓުން މައްސަލައިގެ ހުކުމްކުރުމަށްފަހު، އެ ހުކުމް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަމާއި، އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ކޯޓުގައި، އިސްތިއުނާފުކުރުމަށްޓަކައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 268 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[8] [illegible] [illegible] އިސްތިސްނާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[9] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[10] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)

[11] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެ ދިޔަ ކަންކަން އެފަދައިން ހުރުމުން، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3442/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށް މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

އިސްވެރިފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް އަބްދުﷲ ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް

(ރިޔާސަތު)